

RP 59/2022 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 4 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändras så att arbets- och näringsbyrån kan erbjuda företag träning för anställning av arbetstagare och utveckling av arbetsgivarfärdigheter. Träningen är avgiftsfri för de företag som deltar i den. Priset på servicen betraktas som de minimis-stöd till de företag som använder den.

Syftet med propositionen är att sänka rekryteringströskeln för ensamföretagare och mikroföretag och på så sätt höja sysselsättningsgraden. Den föreslagna lagändringen stöder företagets tillväxt och syftar till att öka antalet arbetsgivarföretag.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

RP 59/2022 rd

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	4
3 Målsättning	7
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	7
4.1 Förslagen.....	7
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	8
5 Alternativen och deras konsekvenser.....	11
6 Remissvar	12
7 Ikraftträdande.....	13
8 Verkställighet och uppföljning	13
LAGFÖRSLAG	14
Lag om ändring av 4 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice	14

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland (närings-, trafik- och miljöcentralcentralen) och Nylands arbets- och näringsbyrå (arbets- och näringsbyrån) har samordnat tjänsten Sysselsätt skickligt och dess föregångare pilotförsöket Från företagare till arbetsgivare åren 2017–2021. Syftet med tjänsten har varit att ge ensamföretagare och mikroföretagare råd i frågor som gäller rekrytering, jobsökning samt rollen som arbetsgivare. Avsikten har också varit att stödja företagens tillväxt och svara på utmaningar som gäller tillgången på arbetskraft. Tjänsten Sysselsätt skickligt startade i maj 2019 i form av ett projekt och handledningen avslutades den 30 april 2021, när projektets volymmål uppnåddes i förtid. Trots coronapandemin fanns det efterfrågan på tjänsten och resultaten var goda. På grund av de goda erfarenheterna från projektet kan verksamhetsmodellen etableras som en del av utbudet av arbets- och näringstjänster.

I tjänsten har det identifierats eventuella utmaningar som gäller gränssnitt med tanke på reglerna om statligt stöd. Tjänsten har tolkats som sådan information och rådgivning i enlighet med 4 kap.1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) som inte betraktas som statligt stöd enligt artikel 1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF).

För att utreda frågor som gäller reglerna om statligt stöd begärde arbets- och näringsministeriet ett utlåtande av företagsstödsdelegationen om huruvida träningservice av samma slag som tjänsten Sysselsätt skickligt uppfyller förutsättningarna för statligt stöd enligt artikel 107.1 i FEUF och om vilket förfarande enligt reglerna om statligt stöd som ska iakttas i fråga om stödåtgärder.

Enligt företagsstödsdelegationens utlåtande uppfyller en tjänst som erbjuds inom stödprogrammet Sysselsätt skickligt förutsättningarna för statligt stöd enligt EU:s lagstiftning. Som ett förfarande för statligt stöd kan den allmänna de minimis-förordningen om stöd av mindre betydelse tillämpas (kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse). Eftersom servicen uppfyller EU:s förutsättningar för statligt stöd, bör rättsgrunden ändras på det sätt som förutsätts i regleringen av statligt stöd för att servicen ska kunna bli permanent. Ändringen gör det också möjligt att erbjuda andra liknande träningar.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet.

En skriftlig remissbehandling ordnades om utkastet till proposition den 31 januari–20 februari 2022. På grund av beredningstidtabellen var remissbehandlingen kortare än normalt. Utlåtande begärdes av Företagarna i Finland rf, Finlands näringsliv rf, löntagarnas centralorganisationer, Nyföretagarcentralerna i Finland rf, arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna, närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter samt Finlands Kommunförbund rf. En begäran om utlåtande publicerades i tjänsten utlåtande.fi, så att också andra aktörer hade möjlighet att yttra sig om utkastet till proposition.

De arbetsdokument som gäller propositionen finns i den offentliga tjänsten under adress tem.fi/sv/projekt-och-lagberedning med identifieringskod [TEM121:00/2021](https://tem.fi/sv/projekt-och-lagberedning)

2 Nuläge och bedömning av nuläget

De minsta företagen har ofta svårt att hitta resurser för att utveckla sin rekryterings- och arbetsgivarkompetens. Rekryteringar betraktas ofta som en stor risk, de kan göras slumpmässigt eller så kan de misslyckas. Många företagare behöver information, uppmuntran och hjälp för att komma igång som arbetsgivare. Nutidens alternativ för anskaffning av arbetskraft är så mångsidiga att det kan vara svårt för en företagare att välja det alternativ som passar företagen bäst. På grund av målgruppens låga solvens finns det mycket få färdiga produkter eller tjänster på marknaden för att förbättra rekryterings- och arbetsgivarkompetensen. Om motsvarande offentliga service inte fanns att tillgå, skulle potentiella arbetsgivarföretag och sysselsättningsmöjligheter utebli.

Tidigare projekt som syftat till att sänka rekryteringströskeln genom att utveckla arbetsgivarfärdigheter

Som en del av arbetsförmedlingens spetsprojekt genomfördes i Lappland åren 2016–2017 ett pilotförsök vars mål var att sänka rekryteringströskeln för tillväxtorienterade mikroföretag. Projektet visade att de mest centrala hindren för att inleda en rekryteringsprocess var i synnerhet bristen på rekryteringskompetens, såsom utarbetande av arbetsplatsannonser och användning av olika rekryteringskanaler, samt bristen på information om arbetsgivarers och överordnades rättigheter och skyldigheter.

Tjänsten Från företagare till arbetsgivare, som inleddes till följd av pilotförsöket i Lappland, genomfördes åren 2017–2019 före tjänsten Sysselsätt skickligt. Målgruppen för tjänsten Från företagare till arbetsgivare var i regel ensamföretagare och mikroföretagare, det vill säga ägarföretagare, som planerade att anställa en första arbetstagare. Projektet genomfördes som en riksomfattande köpt tjänst, där de tjänsteproducenter som vann konkurrensutsättningen tränade, handledde och sparrade de företagare som deltog i tjänsten. Dessutom utarbetades det en utvecklingsplan för företagarna. Av de 585 deltagare som använde tjänsten rekryterade 51 procent ny arbetskraft redan medan de tog del av tjänsten. Eftersom resultaten var goda beslutade man att fortsätta med den tjänst som startades som ett pilotförsök.

Försöket med rekryteringsstöd

Rekryteringsstöd är ett ekonomiskt stöd till ett företag som gör sin första anställning och stödet betalas för lönekostnaderna för den som anställs. Syftet med rekryteringsstödet är att sänka tröskeln för företagen att anställa en första arbetstagare och därigenom främja uppkomsten av nya arbetsgivarföretag och den vägen företagsverksamhetens tillväxt och sysselsättningen i företag. Målet med försöket är att inhämta information om huruvida stödet har dessa effekter.

Målgrupp för försöket är företag som inte under de senaste 12 månaderna innan målgruppen bestäms har haft utomstående avlönad arbetskraft och vars omsättning 2021 var minst 15 000, men högst en miljon euro. Försöket ska genomföras som en kontrollerad studie, där det genom slumpmässigt urval bland de företag som hör till målgruppen tas ut en försöksgrupp och en kontrollgrupp för denna.

Beloppet av stöd till ett företag är högst 10 000 euro, och stödet betalas på grundval av de faktiska lönekostnaderna. Stöd betalas till ett belopp som motsvarar 50 procent av de anställdas löner under högst 12 månader från den tidpunkt då den första arbetstagaren inledde sitt anställningsförhållande, dock tidigast från den tidpunkt då stödet söktes. Lagen om ett försök med rekryteringsstöd (20/2022) trädde i kraft den 1 mars 2022 och gäller i huvudsak till och med

RP 59/2022 rd

den 31 december 2023. Bestämmelserna som gäller återkrav, behandling av uppgifter, ändringsökande och utvärdering av försöket är i kraft till och med den 31 december 2033.

Rekryteringsstödet är ett stöd som syftar till att sänka arbetskraftskostnaderna för den första arbetstagaren och som betalas på grundval av de faktiska lönekostnaderna. Dessutom erbjuds rekryteringsstöd endast företag som valts ut till försöksgruppen för försöket med rekryteringsstöd. Tjänsten Sysselsätt skickligt syftar däremot till att sänka rekryteringströskeln med hjälp av träning som utvecklar arbetsgivarfärdigheter. Genom rekryteringsstödet sänks den rekryteringströskel som föranleds av den ekonomiska risk som anställningen av en arbetstagare medför för arbetsgivaren. Genom tränings servicen sänks den rekryteringströskel som föranleds av bristfällig eller felaktig information. Tjänsterna utesluter inte varandra, utan de kompletterar varandra, även om de i stor utsträckning har riktas till samma målgrupp.

Tjänsten Sysselsätt skickligt

Syftet med den riksomfattande tjänsten Sysselsätt skickligt är att ge ensamföretagare och mikroföretag råd i frågor som gäller rekrytering, anskaffning av arbetskraft och rollen som arbetsgivare. Avsikten är också att stödja företagens tillväxt och svara på utmaningar som gäller tillgången på arbetskraft. Inom ramen för tjänsten ges företagare råd för att hitta det bästa alternativet för anskaffning av arbetskraft, vilket utöver traditionell rekrytering också inbegriper bland annat köp av arbete, olika stödtjänster, såsom lönesubvention, arbetsprovning och utbildningar.

Tjänsten Sysselsätt skickligt är riktad till tillväxtorienterade ensamföretagare och mikroföretag som har behov av att rekrytera eller låta utföra arbete. Det är fråga om en tjänst enligt provning som i första hand är avsedd för företag med 1–5 anställda inklusive företagarens egen arbetsinsats. Om en kund som inte verkar höra till målgruppen till exempel på basis av företagets storlek anmäler sig till tjänsten, ombes företaget lämna ytterligare information om orsakerna till anmälan. Företaget tas med i tjänsten om det har ett verkligt behov av tjänsten. Om det konstateras att företaget inte drar nytta av rådgivning, hänvisas företaget vidare till andra tjänster.

Tjänsten Sysselsätt skickligt består av tre delar. I den första delen kartläggs kundens situation och behov. I den andra delen behandlar tjänsteproducenten de avtalade ärendena och erbjuder kunden skräddarsydd rådgivning. Den tredje delen består av slutsparring och utarbetande av en slutrapport, varefter en kundresponsenkät skickas till kunden. Tjänsteproducenten utarbetar för varje kund även en skriftlig minneslista som lämpar sig för kundens behov och som innehåller en kort analys av företagets affärsituation med tanke på arbetskraften, en bedömning av kompetensbehovet, de sätt att anskaffa arbetskraft som rekommenderas för företagaren på basis av analysen och en kort specificering av kostnaderna för dessa. Tjänsteproducenten utarbetar också en konkret verksamhetsplan för att rekrytera, köpa eller hyra arbetskraft eller genomföra samarbetsavtal och vid behov en plan för hur företagaren ska komma igång som arbetsgivare.

Dessutom erbjuder tjänsteproducenten företagare åtkomsträttigheter till mer omfattande vägledande material med information om olika sätt att anskaffa arbetskraft, om rekrytering och om rollen som arbetsgivare. För tjänsteproducenten är arbetsmängden per kund 8 timmar, vilket utöver rådgivning även inbegriper marknadsföring, utarbetande av den skriftliga delen och besvarande av kundens följdfrågor.

Eftersom tjänsten är riktad till ensamföretagare och mikroföretag, har den erbjudits avgiftsfritt till dem som deltar i den.

RP 59/2022 rd

Regleringen av statligt stöd

Begreppet statligt stöd enligt EU:s regler om statligt stöd grundar sig på artikel 107.1 i FEUF. EU:s regler om statligt stöd tillämpas när alla förutsättningar för statligt stöd uppfylls:

1. offentliga medel kanaliseras till företag, det vill säga ekonomisk verksamhet (den juridiska formen spelar ingen roll vid bedömningen)
2. det är fråga om en selektiv fördel, det vill säga endast vissa företag gynnas
3. åtgärden snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna stödmottagaren
4. åtgärden påverkar handeln mellan medlemsstaterna

Det administrativt lättaste sättet att beakta EU:s regler om statligt stöd är att bevilja stöd eller fördel enligt regeln om stöd av mindre betydelse, det vill säga så kallat de minimis-stöd (kommissionens förordning 1407/2013). Ett stöd som inte överstiger 200 000 euro och som beviljas ett företag under tre på varandra följande beskattningsår är av så liten betydelse att det inte behöver anmälas på förhand.

I det maximala beloppet ska beaktas all finansiering som olika myndigheter i den berörda medlemsstaten har beviljat som de minimis-stöd under tidsperioden i fråga. I princip kan stödet vara avsett för vilka som helst av företagets kostnader, så länge det sammanlagda beloppet av det de minimis-stöd som företaget fått från olika källor inte överstiger maximibeloppet.

Stöd enligt den allmänna de minimis-förordningen får inte beviljas för primärproduktion inom jordbruket eller för verksamhet inom fiske- och vattenbrukssektorn. I fråga om dessa sektorer tillämpas egna de minimis-förordningar. De minimis-stöd för primärproduktion inom jordbruket får beviljas till ett belopp av högst 20 000 euro och för produktion, bearbetning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter till ett belopp av högst 30 000 euro under en treårsperiod.

I lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice avses med de minimis-stöd stöd enligt den allmänna de minimis-förordningen, kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn och kommissionens förordning (EU) nr 717/2014 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn.

Statligt stöd kan också vara en ekonomisk fördel som ett företag får. Den andel som staten finansierar av den i 8 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice avsedda service för utveckling av företagsverksamhet utgör de minimis-stöd till företagen. Tjänsterna produceras av de sakkunnigföretag som närings-, trafik- och miljöcentralerna konkurransutsatt.

Information och rådgivning

Tjänsten Sysselsätt skickligt har ansetts vara sådan information och rådgivning som avses i 4 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Enligt den paragrafen ger arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen som offentlig arbetskrafts- och företagsservice information och råd om 1) lediga arbeten och jobsökning, 2) tillgången på och anskaffning av arbetskraft, 3) utbildningsmöjligheter

heter och andra möjligheter till kompetensutveckling, 4) arbetsmarknaden, branscher och yrken, 5) inledandet av företagsverksamhet och möjligheter att utveckla verksamheten, och 6) service, stöd och ersättningar som står till buds för genomförande av omställningsskyddet.

Bestämmelsen i 4 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice lämpar sig i sin gällande form inte som rättsgrund för tjänsten Sysselsätt skickligt när tjänsten blir permanent, eftersom EU:s reglering av statligt stöd inte beaktas i paragrafen. Enligt detaljmotiveringen till paragrafen är dessutom arbets- och näringsförvaltningens informations- och rådgivningsservice öppet tillgänglig för alla och avgiftsfri, och det förutsätts i princip inte att man registrerar sig som kund för att få använda servicen, eftersom de huvudsakliga servicekanalerna är nättjänster och telefontjänster (RP 133/2012 rd, s. 78). Av denna orsak är den information och rådgivning som avses i paragrafen inte heller till sin karaktär en sådan tjänst som den ovan beskrivna tjänsten Sysselsätt skickligt, och paragrafen lämpar sig således inte som rättsgrund för träningservice som är skraddarsydd enligt ett företags behov.

Träning

Enligt 4 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice kan arbets- och näringsbyrån erbjuda enskilda kunder träning 1) för jobbsökning (jobbsökarträning), 2) för klarläggande av alternativ för yrkesvalet och karriären, för sökande till yrkesutbildning och för utveckling av arbetslivsfärdigheter (karriärträning). Paragrafen möjliggör sådan träning som arbets- och näringsbyrån erbjuder enskilda kunder, men möjliggör i sin gällande form inte sådan träning som arbets- och näringsbyrån erbjuder företagskunder. Det att paragrafen ändras så att träning kan erbjudas företagskunder gör det möjligt att tillhandahålla träningservice som är skraddarsydd enligt ett företags behov.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att sänka rekryteringströskeln för ensamföretagare och mikroföretag och på så sätt höja sysselsättningsgraden, svara på utmaningar som gäller matchningen av arbetskraft och främja internationell rekrytering. Propositionen syftar även till att stödja företagens tillväxt och öka antalet arbetsgivarföretag.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 Förslagen

I propositionen föreslås det att 4 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska ändras så att det till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. enligt vilket arbets- och näringsbyrån kan erbjuda företag träning för anställning av arbetstagare och utveckling av arbetsgivarfärdigheter. Priset på servicen betraktas som de minimis-stöd till de företag som använder den. Servicen är avgiftsfri för de företag som använder den.

Förslaget möjliggör tillhandahållande av träning som syftar till att utveckla rekryterings- och arbetsgivarfärdigheterna och som skraddarsytt enligt företagets behov. Förslaget möjliggör även att tjänsten Sysselsätt skickligt blir permanent.

Den träning som avses i momentet ska i första hand riktas till tillväxtorienterade ensamföretagare och mikroföretag som har behov av att rekrytera eller låta utföra arbete och därmed ansluten rådgivning på basnivå. Med mikroföretag avses företag som svarar mot definitionen av mikroföretag i kommissionens rekommendation 2003/361/EG om definitionen av mikroföretag

samt små och medelstora företag. Enligt de tröskelvärden som i definitionen fastställts för personal och omsättning sysselsätter ett mikroföretag färre än 10 personer och dess omsättning eller balansomslutning överstiger inte 2 miljoner euro per år. Det ska dock vara möjligt att erbjuda också andra än ensamföretagare och mikroföretag träning, om företaget anses ha nytta av den träning som erbjuds. I den träning som erbjuds kan således även andra än ensamföretagare och mikroföretag delta.

Syftet med träningen är att stärka ett företags rekryteringskompetens, inklusive internationell rekrytering, kompetens i anslutning till anskaffning av arbetskraft och arbetsgivarkompetens. Träningen är kortvarig lätt handledning och stöd som har skräddarsytt enligt företagarens eller företagets behov. Det ska vara möjligt att vikta innehållet i träningen på olika sätt separat för varje träning.

Den träning som erbjuds är avgiftsfri för de företagare och företag som deltar i den. Priset på den service som finansieras av staten betraktas som de minimis-stöd till de företag som använder servicen. Vid beviljande av stöd ska reglerna om stöd av mindre betydelse tillämpas. Stöd ska inte kunna beviljas, om beviljandet leder till att företagets kvot för de minimis-stöd överskrids. De företag som deltar i träning ska i stödbeslutet få information om beviljande av stöd och om stödets belopp.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna ansvarar för anskaffningen av träningservice. Arbets- och näringsbyråerna ansvarar för genomförandet av träningen. Det ska också vara möjligt att genomföra träningservice på riksnivå. Då kan servicen samordnas centraliserat av en närings-, trafik- och miljöcentral och en arbets- och näringsbyrå. Beslutet om vilka företagare eller vilka företag som får delta i träningen fattas av arbets- och näringsbyråerna eller, om träningen genomförs på riksnivå, av den arbets- och näringsbyrå som ansvarar för samordningen. Närings-, trafik- och miljöcentralerna riktar inlag till anskaffningen av träning i enlighet med kundernas uppskattade servicebehov, vilket innebär att erhållandet av service också beror på hur många träningsplatser som har anskaffats.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Ekonomiska konsekvenser

Den träning som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice finansieras med medel under moment 32.30.51 (Offentlig arbetskrafts- och företagsservice, reservationsanslag 2 år) i statsbudgeten, det vill säga så kallat sysselsättningsanslag. Kostnaderna för anskaffningen av tjänsten Sysselsätt skickligt har uppgått till sammanlagt 4,96 miljoner euro per år. Dessutom har arbets- och näringsministeriet under projektets gång anvisat omkostnadsanslag för i huvudsak personalkostnader till Nylands arbets- och näringsbyrå med medel under moment 32.01.03 (Arbets- och näringsbyråernas omkostnader, reservationsanslag 2 år) och anslaget har uppgått till sammanlagt 140 000 euro. Sammanlagt har det för projektet Sysselsätt skickligt anvisats anslag på 5,1 miljoner euro per år.

Den föreslagna lagändringen möjliggör att den service som erbjuds inom det ovan nämnda projektet blir permanent. Dessutom möjliggör den föreslagna lagändringen även tillhandahållande av annan liknande service. Sannolikt kommer det även i fortsättningen att användas åtminstone lika mycket resurser som hittills för servicen. Dessutom kan det inom andra områden tas i bruk motsvarande servicehelheter, vilket naturligtvis ökar den finansiering som riktas till servicen. Till följd av den föreslagna lagändringen föreslås det dock inte att sysselsättningsanslagen ska utökas, utan verksamheten ska finansieras genom en omfördelning av de befintliga resurserna.

RP 59/2022 rd

De lösningar i fråga om informationssystem som behövs till följd av den föreslagna lagändringen orsakar dessutom i någon mån kostnader, vars belopp och finansiering preciseras senare. Nä-rings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (utvecklings- och förvaltningscentret) ansvarar för lösningarna i fråga om informationssystem.

Samhälleliga konsekvenser

Syftet med propositionen är att sänka rekryteringströskeln för ensamföretagare och mikroföretag, vilket stöder företagets tillväxt och en höjning av sysselsättningsgraden. Sysselsättnings-effekterna av den lagändring som föreslås i propositionen kan i fråga om tjänsten Sysselsätt skickligt bedömas utifrån dess tidigare resultat.

Inom ramen för projektet Sysselsätt skickligt har 7 800 företag fått rådgivning. Något över hälften av de företag som deltog i tjänsten var sådana som inte hade någon fast anställd arbetskraft utöver företagarna själva innan deltagandet i tjänsten. Enligt den respons som inom projektet har samlats in från företagen rekryterade ungefär 30 procent av de företag som slutat använda sig av tjänsten ny arbetskraft medan de tog del av den. Att anskaffa ny arbetskraft har ansetts inbegripa såväl anställning av personer i anställningsförhållande som hyrd arbetskraft, entreprenader och annat köp av arbetskraft. Företagen rekryterade i genomsnitt 1,6 nya arbetstagare. Sammanlagt rekryterades cirka 4 000 personer till företagen. Med de uppföljningsmetoder som finns tillgängliga kan man inte uppskatta hur många rekryteringar som inte hade genomförts utan tjänsten. I synnerhet sådana företag som i högre grad än genomsnittet var intresserade av att rekrytera personal inom den närmaste framtiden sökte sig dessutom sannolikt till tjänsten, vilket delvis kan förklara den höga andelen företag som rekryterat. Med hjälp av tjänsten kunde man dock eventuellt öka antalet rekryteringar eller påskynda rekryteringen genom att erbjuda företagen stöd och rådgivning.

Konsekvenser för företagen

Med träning strävar man efter att stödja företagets tillväxt genom att utveckla företagets arbetsgivarfärdigheter och sänka tröskeln för rekrytering. De företag som erbjuder träningservice ska väljas av närings-, trafik- och miljöcentralerna eller på basis av konkurrensutsättning som görs av en närings-, trafik- och miljöcentral som på riksnivå samordnar servicen utifrån ett inbördes avtal mellan centralerna. Den föreslagna lagändringens konsekvenser för verksamheten hos de företag som erbjuder träning till den målgrupp som nämns i förslaget och för verksamheten hos företagen inom samma bransch är små. Konkurrensutsättningen ska dessutom vara öppen för alla tjänsteleverantörer.

Det administrativa arbete som den föreslagna lagändringen medför riktar sig till de företag som deltar i träningen. Den administrativa bördan för stödmottagaren består i att lämna basuppgifter i samband med anmälan till servicen och att svara på responsenkäten. Basuppgifterna är i praktiken ett företags identifieringsuppgifter och kontaktuppgifter. Företagen informeras också om att priset på servicen utgör de minimis-stöd, och vad detta innebär. Det ska vara frivilligt för företag att söka sig till träningen, och i lagförslaget åläggs företag inga nya skyldigheter, vilket innebär att den föreslagna lagändringen inte ökar företagets regleringsbörda. Mängden administrativt arbete som föranleds av den träning som erbjuds de företag som valts ut för träning är liten.

Det finansiella värdet av tjänsten Sysselsätt skickligt för ett företag har i genomsnitt varit ungefär 1 400 euro inklusive mervärdesskatt. Enligt lagförslaget ställs det inga särskilda krav på

träningens innehåll eller varaktighet, vilket innebär att kostnaderna kan variera från fall till fall. För ett företag utgör värdet på servicen till sitt fulla belopp de minimis-stöd, som räknas in i företagets de minimis-kvot. Även om värdet på träningen var två eller tre gånger så stort för företaget som värdet på tjänsten Sysselsätt skickligt, skulle servicen fortfarande vara liten i förhållande till maximibeloppet av de minimis-stöden, och påverkar således sannolikt inte i betydande grad företagets möjligheter att utnyttja andra företagsstöd. Servicen är inte förenad med självrisk, vilket innebär att de kostnader som uppkommer för företaget orsakas av arbetstiden för de personer som deltar i träningen och av det administrativa arbete som deltagandet i träningen medför, vilket bedöms vara ringa.

Stödet har i viss mån konstaterats ha konsekvenser för konkurrensläget mellan företagen nationellt och lokalt. Servicen är riktad i första hand till tillväxtorienterade ensamföretagare och mikroföretag som har behov av att rekrytera eller låta utföra arbete samt utveckla sin rekryteringskompetens. Träningens positiva inverkan hänför sig till de företag som får träning. I bästa fall stöder lyckad träning företagen i företagets tillväxtfas, så att en framgångsrik roll som arbetsgivare också skapar möjligheter till ytterligare tillväxt. Anskaffningen av träning begränsas av de anslag som finns tillgängliga för ändamålet. Om ett betydande antal företag söker sig till servicen och alla inte kan tas med i servicen inom ramen för det tillgängliga anslaget, bör beloppet av det anslag som anvisats för ändamålet omvärderas.

Konsekvenser för myndigheterna

Närings-, trafik- och miljöcentralerna ansvarar för anskaffningen av träningservice arbets- och näringsbyråerna ansvarar för genomförandet. Projektet Sysselsätt skickligt har på riksnivå betjänat arbetsgivare, men servicen har anskaffats vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland, och Nylands arbets- och näringsbyrå har ansvarat för samordningen av genomförandet. Eftersom den föreslagna tränings servicen utgör de minimis-stöd till företagen, orsakas närings-, trafik- och miljöcentralen i någon mån administrativt arbete när det gäller att fastställa det kalkylerade värdet per företag samt att kontrollera tidigare beviljade de minimis-stöd innan företagen anvisas till servicen. Att upprätthålla en volym som motsvarar projektet Sysselsätt skickligt orsakar utifrån erfarenheterna från projektet administrativt arbete på högst några årsverken.

De lösningar i fråga om informationssystem som behövs till följd av den lagändring som föreslås i propositionen ska genomföras som en del av helheten digitala arbets- och näringstjänster i enlighet med en separat tidtabell. Lösningarna i fråga om informationssystem orsakar också i någon mån kostnader, vars belopp och finansiering preciseras senare. Utvecklings- och förvaltningscentret ansvarar för lösningarna i fråga om informationssystem. Det ska dock vara möjligt att erbjuda servicen redan innan ändringarna i fråga om informationssystemen genomförs. Ett minimikrav är att arkivera de stödbeslut som har fattats och registrera uppgifter om beviljade stöd i kundinformationssystemet för företagstjänster i enlighet med lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017).

Eftersom den träning som erbjuds uppfyller förutsättningarna för statligt stöd i artikel 107.1 i FEUF, ska stödmyndigheten enligt 5 § i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet (429/2016) regelbundet, senast innan ett stödprogram eller ett enskilt stöd utanför stödprogrammet förlängs eller ändras, utvärdera stödets verkningar, effektivitet och funktion i syfte att utreda dess behövlighet och behovet av att utveckla stödet. Tränings servicen ska följas upp på samma sätt som annan offentlig arbetskrafts- och företags service samt vid behov bedömas genom separata forskningsprojekt.

5 Alternativen och deras konsekvenser

När beredningen inleddes övervägdes också möjligheten att utvidga tillämpningsområdet för servicen för utveckling av företagsverksamhet enligt 8 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Enligt 1 mom. i den paragrafen kan närings-, trafik- och miljöcentralen och arbets- och näringsbyrån som service för utveckling av företagsverksamhet för små och medelstora företag (SMF-företag) producera eller anskaffa utbildning samt sakkunnigservice för att bedöma SMF-företagens utvecklingsbehov, göra upp en utvecklingsplan, stödja genomförandet av planen och stödja nätverksbildningen mellan SMF-företagen. Service för utveckling av företagsverksamhet är enligt paragrafens 2 mom. avgiftsbelagd för företagen. Den andel av utvecklingsservicen som staten finansierar utgör de minimis-stöd.

Det ansågs dock att 8 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice inte är en lämplig rättsgrund för den föreslagna träningsservicen, eftersom servicens målgrupp, syfte, innehåll och de kostnader som servicen orsakar ett företag avviker från service för utveckling av företagsverksamhet. I den föreslagna träningsservicen är det i första hand fråga om en avgiftsfri service som riktar sig till företag som anställer sin första eller sina första arbetstagare och där företagaren får konkret rådgivning och träning för anskaffning av arbetskraft och rollen som arbetsgivare. I service för utveckling av företagsverksamhet är det däremot fråga om avgiftsbelagd konsulteringservice på strategisk nivå för små och medelstora företag som etablerat sin verksamhet och som vill växa och utveckla sin verksamhet. Skötseln av uppgifterna inom service för utveckling av företagsverksamhet har koncentrerats till fyra närings-, trafik- och miljöcentraler (centralerna i Södra Savolax, Tavastland, Mellersta Finland och Norra Österbotten), som också sköter de uppgifter som förmedlande organ som avses i lagen om utveckling av regionerna och genomförande av Europeiska unionens regional- och strukturpolitik (756/2021).

Dessutom har närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklingstjänster konkurrensutsatts för åren 2021–2022, och därtill ingår i upphandlingen optionsår för åren 2023–2024. Detta låser i praktiken konceptet service för utveckling av företagsverksamhet till de innehåll enligt vilka servicen har konkurrensutsatts.

Enligt 7 § 1 mom. i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet (429/2016) ska den statliga stödmyndigheten i regel begära ett utlåtande av företagsstödsdelegationen om huruvida ett planerat stödprogram eller enskilt stöd i stödprogrammet uppfyller förutsättningarna för statligt stöd enligt artikel 107.1 i FEUF. Om förutsättningarna för statligt stöd anses vara uppfyllda, tar företagsstödsdelegationen i sitt utlåtande ställning till vilket förfarande enligt reglerna om statligt stöd stödmyndigheten ska följa, till exempel om den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd, det vill säga kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget ska tillämpas på stödåtgärden eller om en förhandsanmälan om stödet ska göras till Europeiska kommissionen.

Förutsättningarna för statligt stöd uppfylls, om åtgärden har beviljats med offentliga medel, om den ger företaget selektiv ekonomisk fördel, snedvrider eller hotar att snedvrída konkurrensen och om den påverkar handeln mellan EU:s medlemsstater.

Om alla förutsättningar för statligt stöd uppfylls, ska EU:s regler om statligt stöd beaktas vid beredningen av stödprogrammet eller ett enskilt stöd utanför stödprogrammet och det tillbörliga förfarandet för godkännande av stödet iakttas. De huvudsakliga alternativen är då beviljande av stöd i enlighet med 1) den allmänna de minimis-förordningen, 2) den allmänna gruppundantagsförordningen eller 3) förhandsanmälan om stödet till kommissionen för godkännande.

Arbets- och näringsministeriet begärde ett utlåtande av företagsstödsdelegationen om huruvida träning enligt stödprogrammet Sysselsätt skickligt uppfyller förutsättningarna för statligt stöd enligt artikel 107.1 i FEUF och om vilket förfarande enligt reglerna om statligt stöd som ska iakttas i fråga om stödåtgärden. Enligt företagsstödsdelegationens utlåtande uppfyller servicen förutsättningarna för statligt stöd enligt EU-lagstiftningen. Som förfarande för statligt stöd kan den allmänna de minimis-förordningen om stöd av mindre betydelse tillämpas. Då ska det ses till att de villkor som anges i förordningen iakttas. Enligt den lagändring som föreslås i denna proposition kan ett företag erbjudas sådan träningservice som är avgiftsfri och vars pris ska betraktas som de minimis-stöd till företaget.

6 Remissvar

Sammanlagt 22 utlåtanden lämnades in under remissen. Utlåtande om utkastet till proposition lämnades av Työn ja talouden tutkimus Labore, Nyföretagarcentralerna i Finland rf, Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT, Finlands Kommunförbund rf, Företagarna i Finland rf, Akava ry, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Finlands näringsliv rf, jord- och skogsbruksministeriet, Nuohousalan Keskusliitto ry, utvecklings- och förvaltningscentret, Norra Österbottens arbets- och näringsbyrå, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland, Birkalands arbets- och näringsbyrå, Mellersta Finlands arbets- och näringsbyrå, Kajanalands arbets- och näringsbyrå och Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Karelen. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Savolax, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland samt Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland lämnade ett gemensamt utlåtande med arbets- och näringsbyrån i sin region. Justitieministeriet meddelade, att det inte har något att yttra om propositionen.

Utlåtandena finns offentligt tillgängliga i tjänsten utlåtande.fi och i Statsrådets tjänst för projektinformation. I Statsrådets tjänst för projektinformation finns det dessutom ett sammandrag av utlåtandena.

Remissinstanserna ansåg att utkastet till proposition var motiverat och understödde den träning som föreslogs i utkastet. Även propositionsutkastets syfte att öka antalet arbetsgivarföretag och mikroföretagens tillväxt ansågs vara bra och värt att understödja. Flera remissinstanser konstaterade att ensamföretagare och mikroföretag ofta har brister i sin rekryteringskompetens och i sin kännedom om arbetsgivares rättigheter och skyldigheter. Detta kan utgöra ett hinder för rekryteringen av den första arbetstagaren och även förhindra företagets tillväxt. Remissinstanserna lyfte också fram tidigare positiva erfarenheter av tjänsten Sysselsätt skickligt.

I några utlåtanden fästes det uppmärksamhet vid att det bör erhållas närmare uppgifter om träningens verkningsfullhet. Vad gäller behovsprövningen i samband med träningen föreslog några remissinstanser dessutom att kriterierna för att få stödet och den aktör som ansvarar för beslutet bör preciseras. Det föreslogs också att fastställandet av målgruppen och lösningarna i fråga om informationssystem bör preciseras. Jord- och skogsbruksministeriet påpekade dessutom att det i utkastet till proposition inte nämns några andra rättsliga grunder för statligt stöd, såsom riktlinjer för statligt stöd eller gruppundantagsförordningar.

Utifrån remissvaren har propositionen kompletterats och förtydligats. Bedömningen av servicens verkningsfullhet och beskrivningen av lösningen i fråga om informationssystem har kompletterats. Dessutom har fastställandet av målgruppen samt förhållandet mellan den föreslagna tränings servicen och tjänsten Sysselsätt skickligt preciserats i propositionen.

7 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

8 Verkställighet och uppföljning

Arbets- och näringsministeriet ska följa upp och utvärdera genomförandet av träningen och dess verkningsfullhet som en del av helheten arbets- och näringsstjänster. Uppföljningen av kvaliteten på servicen görs utifrån kundrespons som samlas in från de företag som deltar i servicen. En separat konsekvensbedömning av träningens verkningsfullhet ska göras av en utomstående oberoende aktör.

Enligt 1 § i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet tillämpas lagen när den statliga stödmyndigheten beviljar sådant stöd för ekonomisk verksamhet som uppfyller de förutsättningar för statligt stöd som anges i artikel 107.1 i FEUF, om inte något annat föreskrivs i någon annan lag. Lagen tillämpas inte på beviljande av stöd för primärproduktion inom jord- och skogsbruket eller för fiskerinäring. Stödmyndigheten ska enligt 5 § i den lagen regelbundet, senast innan ett stödprogram eller ett enskilt stöd utanför stödprogrammet förlängs eller ändras, utvärdera stödets verkningar, effektivitet och funktion i syfte att utreda dess behövlighet och behovet av att utveckla stödet. Utifrån de nämnda bestämmelserna ska verkningarna av de stödprogram och stöd som genomförs i enlighet med föreslagna momentet bedömas på det sätt som föreskrivs, och utifrån dem kan det också bedömas hur bra lagen fungerar.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 4 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 4 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) ett nytt
2 mom. som följer:

4 kap.

Information och rådgivning, sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval och karriär samt träning och prövning

4 §

Träning

Arbets- och näringsbyrån kan erbjuda företag träning för anställning av arbetstagare och för utveckling av arbetsgivarfärdigheter. Priset på servicen betraktas som de minimis-stöd till företagen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 21 april 2022

Statsminister

Sanna Marin

Arbetsminister Tuula Haatainen